

Ishaja
vsak mesec enkrat.

—

Uredništvo in uprav-
ništvo je v Sodni
ulici št. 4.

MOJ DOM

Oglase se računa po
posebnem ceniku.

Tiska tiskarna Makso
Hrovatin v Ljubljani.

Odgovorni urednik:
Ivan Frelih.

Glasilo Pokrajinske zveze društev hišnih posestnikov za Slovenijo v Ljubljani.

Štev. 4.

Ljubljana, 10. aprila 1925.

Leto V.

Borba za naše pravo.

Ves čas veljavnosti starega stanovanjskega zakona smo se borili, da dosežemo po preteku tega zakona popolno prostost. Nihče nam ne more odreči stvarnih argumentov, s katerimi smo pobijali nešteto škodo, ki jo delajo omejitve pri razpolaganju s stanovanji. Nikdo nam ni mogel stvarno ovreči naših pravičnih zahtev po prostem razpolaganju s svojo imovino in kar se je od nam nasprotne strani v tem oziru predlagalo ali zahtevalo, je bilo samo demagogija ali pa neresni predlogi. Ni samo pravica na naši strani, temveč tudi vsi dejanski razlogi govore za popolno prostost hišne posesti. Gotovo bi bili izvojevali popolno svobodo, ko bi ne bili v državi odločujoči faktorji gg. veliki župani odnosno njim podrejeni uradniki, kateri so predlagali brezpogojno zaščito stanovanjskih najemnikov. Ker take zahteve delajo samo uradniki-najemniki, je naravno, da nočejo predlagati, da se hišnim posestnikom da svobodo, ker bi se ti gospodje ne mogli več šopiriti v obsežnih in luksurijskih stanovanjih na račun hišnih posestnikov. To edino je dalo povod tem gospodom, da so menda pravi vsi v naši državi predlagali centralni vladi v Beogradu odnosno g. ministru za socialno politiko, kaka nevarnost obstoji za državo, če bi se stanovanjski zakon v tej ali drugi obliki zopet ne podaljšal.

Seveda, če vsi politični šefi v državi od vlade zahtevajo tak zakon in slikajo pri tem bogve kaj vse mogoče nevarnosti, potem seveda ni vrag, če bi se tudi gospodje pri centralni vladi ne odločili in napravili zahtevane zaščite. Hišni posestniki naj vedo, da bi stanovanjskega zakona ne bilo več, če bi se ne bili vsi predlogi iz posameznih pokrajin glasili v tem smislu. Vsak razsoden človek pa je uverjen, pa najsi bo najemnik ali hišni posestnik, če bi od januarja ne bila izšla nobena nova naredba ali stan. zakon, pa bi bilo stanov. vprašanje danes mnogo bolje rešeno, kakor je sedaj. Nešteto takih priznavanj nam je došlo tudi najemn. krogov.

Upošteva vse te razloge, ki so napravljani pod pritiskom nekakih demagogičnih zahtev in nestvarnih podatkov ter oziraje se na neodgovorne elemente v državi, je ministrstvo za socialno politiko izdelalo po posebni komisiji projekt novega stanovanjskega zakona. Proti temu načrtu smo zavzeli svoje odločno stališče, izpodbijali posamezne člene ter stavili primerne protipredloge. Obširneje danes o tem govoriti se nam ne zdi umestno. Ko smo zaznali, da hoče vlada ta projekt stanovanjskega zakona brez našega sodelovanja in vednosti predložiti narodni skupščini, zahtevala je naša Zveza takoj konferenco delegatov društev hišnih posestnikov s cele države, katero je sklical Glavni savez v Beogradu na dan 15. marca 1925. Na ta dan so došli v Beograd zastopniki vseh večjih organizacij hišnih posestnikov. Iz Slovenije so bili na konferenci pod predsedstvom predsednika g. Freliha štiri delegati, med temi dva iz Maribora.

Prvi dan ob 9. uri se je vršil shod hišnih posestnikov beograjskih, ki je bil zelo dobro obiskan ter se je na njem najpopreje podalo poročilo o načrtu stanovanjskega zakona in korakih, ki so se napravili proti novemu stanov. zakonu odnosno o predlogih k temu zakonu. Shod je vodil predsednik Stojadinović iz Beograda, ki je zlasti pozdravil tuje zastopnike iz Hrvatske in Slovenije. Predsednik Čačković iz Zagreba obširno razpravlja o boju za pravico hišnih posestnikov, o potrebi organizacije in škodljivosti stanovanjskega zakona. Predsednik Frelih iz Ljubljane pozdravlja v imenu Slovenije, pozivlja na skupen boj vseh posestnikov v državi ter pri tem ostro kritizira, zlasti železniško upravo, ko noben zastopnik radi raznih železniških zakasnitev ne more nikoli priti pravočasno na zborovanje. Enako slaba je uprava tudi v drugih panogah, zlasti v stanovanjskih zadevah. Nadalje se sklicuje na besede bivših ministrov, ki so izjavljali in pisali, da je bil vže takrat zadnji stan. zakon in da vendar mora ministrova beseda veljati, drugače končno ne bo hotel nihče verjeti niti ministrom — kot prvim državnim funkcionarjem — besedam. Na to kritikuje postopanje komisije za izdelavo stanovanjskega načrta, v katero se ni poklicalo niti naših zastopnikov, dasiravno je to bilo večkrat obljubljeno. Poziva navzoče, da opustimo vse malenkosti in se omejimo samo stvarno na to, kako dosežemo največ sprememb stanov. zakona ali pa naj se stavijo predlogi, na kak način bi hišni posestniki zamogli priti do popolnih svojih pravic. Njegov govor, kakor tudi drugih, je bil sprejet z velikim odobravanjem. Nato so slikali posamezni beograjski posestniki kričeče slučaje, ki so jih jim napravili razni najemniki odnosno oblastva. Šele po 12. uri se je zaključilo to burno, a resno zborovanje. Obenem pa se je določilo konferenco ob 3. uri popoldne v prostorih Srbske banke. Ta konferenca se je imela baviti natančneje z vladnim načrtom stanov. zakona in takoj izdelati protipredloge k posameznim členom. Konference so se udeležili vsi tuji zastopniki, kakor tudi beograjski odborniki.

Prereševali smo v vsestranskih debatah stvarno in temeljito člen za členom ter sestavili po potrebi novo besedilo k dotični. členu. Ne zdi se nam primerno o teh členih v javnosti razpravljati. Seja je trajala pozno v noč, se drugo jutro v ponedeljek nadaljevala in smo delo skončali šele opoldne. Dali smo takoj predloge natisniti, da jih razdelimo gg. ministrom kakor tudi gg. poslancem. Popoldne smo imeli posebno sejo, v kateri smo razpravljali o taktiki, ki naj jo zavzamemo.

V torek smo se podali k g. ministru za socialno politiko M. Gjurjiću, pri katerem smo nad eno uro z njim razpravljali o posameznih členih stanovanjskega zakona in smo pri tem ugotovili, da gospod minister popolnoma uvideva našo upravičenost po svobodi kakor tudi na spremeni- njevalne predloge, ki smo mu jih predložili. Nato nas je sprejel v daljši avdijenci

g. ministrski predsednik M. Pašić, ki se je z nami najljubezniveje pogovarjal in smo uvideli, da je v stvari najboljše informiran. Obiskali smo še razne gospode poslance.

Uverjeni smo bili, da je stvar dobro zasnovana in da bo stanovanjski zakon v najkrajšem času odobren in predložen ter da se bodo po tem naši predlogi v največji meri upoštevali. V splošnem smo zahtevali popolno svobodo, končno pa pristali na neko prehodno stanje na največ za dobo enega leta, pri katerem pa se mora dati hišnim posestnikom večjo svobodo in mnogo olajšav. Toda kar naenkrat je prišla kakor bomba vest v našo sredo v Ljubljano, da se hoče v dvanajstih stari stanov. zakon podaljšati na nedoločen čas, t. j. toliko časa, da se sprejme novi stanovanjski zakon. S tem bi bili hišni posestniki prišli v veliko nevarnost in v položaj, da bi lahko stari stan. zakon bil v veljavi bog zna koliko let. Ko nas je presenetila ta vest, nismo premišljevali in se obotavljali, temveč šli takoj na delo, zahtevali nemudoma ponovno konferenco v Beogradu, katera se je sklicala na dan 29. marca 1925. Slovenijo je zastopal naš predsednik. Uspeh smo dosegli popoln. Stanovanjski zakon se je v dvanajstih podaljšal samo do 15. maja, do katerega mora biti rešen in odobren novi stan. zakon, kakor smo zahtevali. Naši člani pa naj iz tega razvidijo, kako potrebna je naša organizacija, kako čuva naše interese, kar so nam priznali tudi od drugod. Na našo inicijativo smo prepričali vladno namero, ki bi nam bila lahko prinesla ogromno škodo. S smotrenim delom in dobro taktiko se gotovo največ doseže. Prepričani smo, da bodo hišni posestniki odobravalni naše postopanje. — O novem stanovanjskem zakonu obširneje poročati se nam ne zdi potrebno. Pristavljamo samo to, da je pred kratkim v nekem tuk. dnevniku objavljen načrt, v mnogih točkah spremenjen.

Mednarodni kongres svojine,

(poljedelstva, trgovine, industrije, hišnega posestva) in društva za obrambo reda se je vršil v Parizu od 20. do 26. oktobra 1924, potem ko se je bil že leto poprej zbral veliki kongres »Zveze hišne lastnine«.

Kakor kaže sedaj objavljeno obširno poročilo, udeležili so se tega velikanskega kongresa zastopniki skoro celega sveta: Argentije, Avstrije, Belgije, Bolivije, Brazilije, Bolgarije, Vel. Britanije, Čile, Danske, Estonije, Španske, Portugalske, Kanade, Zedinjenih držav, Finske, Francoske, Grške, Madžarske, Poljske, Rumunske, Stare Rusije, Mehike, Norveške, Švedske, Holandske, Italije, Litvanske, Luksemburške, Jugoslavije, Češke, Švice in Turške. — Našo državo je zastopal g. M. B. Nedić iz Beograda, dočim je došlo iz posameznih drugih držav po večje število udeležencev, zastopanih pa je bilo nad 25 milijonov članov.

Na tem kongresu se je jasno pokazalo, če tudi imajo zgoraj naštetih stanovi različ-

ne posebne interese, da imajo tudi mnogo skupnega, predvsem pa čuvanje zasebne lastnine; in to je bil glavni namen celega večdnevnega zborovanja in vseh številnih govorov posameznih zastopnikov, kako je zasigurana v tej ali oni državi osebna lastnina, oziroma, kako jo je treba braniti, kjer je ogrožena. Šlo je za ustanovitev velikanske mednarodne zajednice iznad političnih strank, iznad vseh različnih filozofskih nazorov, iznad zasebnih ciljev raznih društev, samo za obrambo principa moderne civilizacije na podlagi sledečih doktrin:

Zbliževanje narodov z absolutnim spoštovanjem vsakogar, ideje o domovini in o narodnih tradicijah.

Obsodba razrednega boja in državljanske vojne in sporazum razredov.

Obramba pravice osebne lastnine v vseh njenih oblikah proti socializaciji in komunizaciji imetja.

Ena izmed največjih dvoran v Parizu, po imenu »Wagram«, ni bila zadostna, da bi bila mogla sprejeti vso ogromno množico, ki se je zbrala ob svečani otvoritveni seji delegatov, med njimi tudi ves poslaniški zbor, ki so z največjim navdušenjem pritrjevali programu te svetovne organizacije.

Predsednik in duša cele prireditve je bil g. Jean Larmery, ki je ob enem predsednik mednarodne zveze hišne svojine. Svoj pozdravni govor je končal predsednik s pozivom, da se je treba ugledati na boljše in njih organizacijo, da se je treba tesno organizirati, kakor oni, čeprav v drugačni smeri in drugem duhu; oni v duhu in smeri rušenja in uničevanja vsega obstoječega reda in blagostanja, mi pa v smeri izboljšanja blagostanja in izpopolnjevanja človečanstva in civilizacije.

Za podrobnejše obdelovanje raznih vprašanj si je kongres izbral posebne komisije, tako za pretresanje vprašanja o pravici svojine, o podlagi in zakonitosti privatne lastnine, o domovini in zblizanju narodov, o državljanjski vojni, o borbi ali sporazumu razredov, o sodelovanju vseh sil in društev za obrambo civilizacije in privatne lastnine v vseh oblikah.

Izmed velikega števila govornikov, ki so slikali razmere vsak svoje države, je govoril tudi delegat luksemburški v predmetu: ekonomska svoboda in državna intervencija.

Uvodoma konstatira, da je ruska revolucija in njej sledeča boljševiška vlada v najkrajšem času izčrpala vsa bogastva ruskega naroda, ki so predstavljala delo in varčnost celih generacij in dokazuje, da je privatna lastnina tista moč, ki vzpodbuja človeka na delo in zaslužek in samo to more rešiti socialna vprašanja. L' état patron (država gospodar) samo ruši, kajti zgledi kažejo jasno, da država privatnogospodarskemu poslu ni dorasla, da država ne more tekmovali s šefom privatnega podjetja in s šefom kake veletrgovine. Dolg luksemburške države je od 20. milijonov, brz ko je začela intervenirati v trgovskih stvarih, narasel na 500 milijonov, obenem so pa še cene vsem potrebščinam narasle. Ravno tako je njeno vmešavanje v stanovanjske zadeve imelo za posledico pomanjkanje stanovanj. Ker so se pa posestnikom njih zgradbe vrnila na svobodno razpolaganje, po enem letu ni bilo več stanovanjske krize, zidale so se nove hiše, stanarine so začele padati in stanovanj je bilo na preostajanje. Še po drugih enakih govorih se je sprejela resolucija: kongres izraža željo, da se država vzdržuje vsakega vmešavanja in intervencije v ekonomskih poslih.

Med drugim poroča ruski delegat, bivši minister Sokolov na podlagi uradnih podatkov sovjetskih oblasti, kako so v Rusiji komunistični eksperimenti popol-

noma zrušili to ogromno državo. Ruska industrija proizvaja komaj 30 odstotkov predvojne produkcije, čeprav daje delavcem siromašne plače; ogromno je število brezposelnih, železniški transport znaša komaj 40 odstotkov, a rečni celo samo 14 odstotkov predvojnega poslovanja. Velika mesta začenjajo razpadati v razvaline, v samem Petrogradu se je porušilo že mnogo hiš. Poljedelstvo je v najžalostnejšem stanju; nekdanja žitnica Evrope, izvoznica živine itd., danes več ne more prehraniti niti svojega prebivalstva, mora živež uvažati, a ljudstvo lakote umira. Prebivalstvo Rusije, ki se je vedno jako množilo, počelo je polagoma izumirati, tako da ostajajo v najrodovitnejših krajih že celi predeli nenaseljeni.

Silno poučno, toda tudi pretresujoče je na podlagi tiskanih uradnih virov in lastnih izkušenj sestavljeno poročilo drugega ruskega govornika, univ. profesorja Pilenka: O ciljih in metodah II. in III. internacionale. Poročevalec je razvil ob grobni tišini zborovalcev ves strahoviti program Ljeningovega in Bronsteinovega (Tročkega) komunizma in njega grozno dosledno izvajanje v praksi. Nekaj minut se ni mogel veliki zbor oddahnuti od mogočnega vtisa, ki ga je ta govor naredil, potem je še-le sledila dolgotrajna burna ovacija govorniku. Tako je ta delegat odkril žive rane svojega naroda z namenom, da bi se ostale države še v pravem času zavarovale proti taki nesreči.

Da se bodo že enkrat zavedali vlada in razni strankarji, kako se z ognjem igrajo, ko koketirajo in sklepajo zveze s komunisti in boljševiki in se celo navdušujejo v veliki svoji nevednosti ob žalnih govorih o »ženijalnem« krvoloku Ljeningu, hočemo poskrbeti, da se objavi Pilenkovo poročilo v celoti.

Vobče se je na podlagi različnih poročil na žalost konstatiralo, da se je evropsko zakonodajstvo večinoma izkazalo krivično nasproti posestnikom, od česar trpé najbolj mali posestniki in srednji stanovi, ker so jim odvzeta sredstva za življenje. Toda zakonadajci so se s tem ravnanjem povsod prevarili, prvič misleči, da je najemnik ekonomsko slabši in ga je treba vsaj začasno zaščititi, dočim se je pri nizki stanarini obogatil, ne da bi hotel zidati, drugič pa v tem, da so z vednim omejevanjem hišne lastnine stanovanjsko mizerijo še povečali, ker sedaj nihče noče nič zidati.

Na zadnji veliki seji dne 25. oktobra v dvorani »Wagram« je predsednik še enkrat v daljšem govoru razložil važnost zasebne lastnine, ki ustvarja bogastvo in civilizacijo in vsestranski napredek človeštva, dočim kolektivizem in komunizem ruši države in upropašča človeštvo i moralno i materijelno ter vodi usodepolno v bedo, lakoto in smrt. Potem prečita in da na glasovanje izdelani statut »velike mednarodne federacije za zaščito privatne lastnine«, ki se soglasno sprejme. S pozivom, da naj vsakdo širi idejo svobodne lastnine in pridobiva novih članov osnovani organizaciji, zaključil predsednik kongres ob burnem odobravanju in ploskanju zborovalcev.

Med drugim sta bili sprejeti naslednji resoluciji:

1. Mednarodni kongres proglašja, da socialni red in civilizacija vsake države sloni na spoštovanju privatne lastnine, da nihče ni primoran odstopiti svojega imetja razven v občno korist in to le po predhodni in pravični odškodnini; da je najmanjši napad na privatno lastnino pot, ki vodi h komunizmu, ki je negacija vsake civilizacije.

Osnuje se Mednarodna konferenca produkcije, reda in miru.

Prvi člen statuta se glasi:

Mednarodna konferenca produkcije, reda in miru ima namen:

a) da deluje za zblizanje narodov, spoštujoč pri tem vsakterega domovino,

b) da brani s pomočjo mednarodnega sodelovanja privatne interese, principe prava, pravice, reda, sporazuma razredov (stanov) in privatne lastnine, kar vse je podlaga moderne civilizacije in ljudskega napredka.

Na braniku naših pravic.

Od neke strani se je finančnemu ministru predlagalo, da bi se za celo državo ustanovil posebni 10% državni davek za zidanje hiš ter v svrhu podpor za stanarine ekonomsko slabijim. Ta neumesten predlog bi hišne posestnike zopet kruto obremenil in oškodoval. V vsaki posamezni pokrajini so različni davčni sistemi in predpisi, a najhujši v Sloveniji. S takim novim zakonom bi bila zopet najhujše udarjena Slovenija, zato moramo ta davek odločno zavrniti in z vso odločnostjo nastopiti proti takim novim obremenitvam. V prvi vrsti je dolžna vlada, da nemudoma pristopi na izjednačenje davkov in bremen na jednako razdeli na vse državljane.

Hiše so danes v obče pasivne, zato ni moči iz stanarine izvesti niti najmanjših poprav in ako se ne podvzamejo takoj racionalni koraki, bomo kmalu imeli ruševine.

Vsak poedini najemnik, pa če še tako dobro stoji, se smatra za ekonomsko slabšega, hišni lastnik pa, čeprav bi samo enkrat na dan jedel, šteje se med ekonomsko močnejše.

Ko se je prejšnji stanovanjski zakon izdelaval, se nihče ni oziral na hišnega posestnika, s takim postopanjem se je komunizem uvedel in podprl ter si je danes že svoje korenine v globočino razširil; ako se sedaj ne izkorenini, nastal bode kmalu največji anarhizem.

Pri sestavi stanovanjskega zakona se ni oziralo na imovinske razmere hišnih lastnikov. Mnoga in mnoga vdova, zapuščene sirote, kakor tudi slabotni starci so prišli pod nož neusmiljenega zakonodajalca in zahtevajo danes, da se njihova omejitev že enkrat z njih odvzame.

So to večinoma osebe, ki so svoje trdo prislužene in prihranjene novce vložili v male hiše, da bi imeli streho in od česa živeti. A ta njih prhranek se jim s krivičnim zakonom jemlje.

Vsak posamezni najemnik se brani, da ne more višje najemnine plačati; za vse imajo novce, le za stanarino ne. Poglejte zabavne prostore itd., tu najdete tiste, ki kriče, da ne morejo višje najemnine plačati. Mnogi in mnogi delavec prejme v soboto svoj, danes visoki zaslužek, toda on gre najpreje v gostilno ter se vrača še-le v pondeljek s praznimi žepi domov. Potem pa na kakem shodu najglasneje kriči, da bo podiral hiše, če se mu poviša najemščina.

Rodbina strada, gotovo je tudi tega kriv hišni posestnik!

Ko se ekonomsko slabši najemniki z zakonom jemljejo v zaščito, mislim, da zasluži tudi hišni posestnik zaščito. Ako nosim dolžnosti, moram uživati tudi pravice. To je v vsaki ustavni državi, mislim, da morajo priti ti odnošaji tudi pri nas v obzir.

Zakonodajalec je moral zaščito razširiti tudi na tiste, ki so je potrebni, a to so vdove, sirote in starci. Ako imajo razni stanovi pravico do pokojnine, morajo se tudi pravice hišnih lastnikov vpoštevati, zlasti pa vdov, sirot in starcev, katerih čisti mesečni dohodek ne presega 3000 Din, ker bi bila največja krivica, ako bi morali ti pri svoji lastni imovini stradati. Tega zakonodajalec ne sme dovoliti. Kar

se nudi jednemu, more se nuditi tudi drugemu, ker smo pred zakonom vsi enaki. Sirotinska imovina (hiše vdov, sirot in starcev) se mora iz omejitve stanovanjskega zakona popolnoma izvzeti in jim na prosto razpolaganje prepustiti. Seveda so oni dolžni vse prostore, ki jih zase ne rabijo, dati v najem.

Ako bi se dosegla višja stanarina, dosegla bi tudi država višje davke in iz tega poviška bi mogla dati svojim uslužbencem višjo stanarino in zidati hiše za urade in uradnike. S tem bi se stanovanjska beda v kratkem odstranila.

Mi hišni posestniki stojimo na stališču zakona, ki je z ustavo zajamčen, in zahtevamo od onih, ki so ga s svojim podpisom potrdili in s svečano prisego podkrepili, da ga branijo in ščitijo. »Otimaciina« mora prenehati in pravica zavzeti svoje mesto.

Pripomniti moram, da v resnici pomanjkanje stanovanj ni tako veliko. Stanovanja so zavzele one osebe, ki so pred vojno stanovale v majhnih stanovanjih, danes pa, ko stanovanje skoro nič ne stane, dovoljujejo si veliko večje stanovanje. So slučajni, ko ima najemnik opravilo za eno sobo, dočim je zavzel stanovanje treh ali še več sob. V jedni sobi stanuje, druge pa oddaja v podnajem za drag denar. Ako se bode najemnina primerno povišala (in podnajem omejil), bode si taka stranka najela manjše stanovanje, a veliko stanovanje dobi stranka, ki ga res potrebuje ter ga more tudi plačati.

Vlada mora pokazati železno roko in zaščititi pravico lastnine, potem se komunizem in anarhizem kmalu zaduši.

Maribor, meseca marca 1925.

Felicitas.

Trgovcem - najemnikom, članom ljubljanskega trgov. gremija.

Na resolucije, ki so jih sprejeli nekateri trgovci in najemniki, včlanjeni v gremiju trgovcev v Ljubljani glede novega stanovanjskega zakona dne 6. marca t. l. odgovarjamo v skupnem gospodarskem interesu trgovine in hišnega posestva sledeče: Majhen del ljubljanskih trgovcev začel je gonjo zoper določbo novega stanovanjskega zakona, da naj bi bili poslovni lokali prosti vsakih omejitev ter zahteva, da se v novem stanovanjskem zakonu določi neodpovedljivost vseh poslovnih lokalov, dokler se ne uredi v državi socialne in gospodarske razmere ter dalje, da se najemnina za poslovne prostore določa na bazi predvojne stanarine s 1. 7. 1924, ne da bi se smelo pribijati k nji še kake posebne dodatke za popravila, snajenje in drugo. Te zahteve kažejo popolno neumevanje gospodarskih zakonov in resničnih interesov trgovine in obrti ter so same po sebi docela zmedene in nelogične. Določba novega stanovanjskega zakona, da so poslovni lokali prosti, je prvi korak k likvidaciji vojnih omejitev hišne lastnine. Vsak uvideven gospodarsko misleč, četudi neizobražen človek, je danes prepričan, da so stanovanjske uredbe imele ravno za posledico, da je stanovanjsko vprašanje tako zavoženo kot nobena druga gospodarska zadeva. Mali del ljubljanskih trgovcev in najemnikov, med katerimi pa so deloma ravno osebe, ki so nečuvane stanovanjske določbe izrabljale v svoj prid, pa zahteva, naj se dosedanji stanovanjski predpisi tudi glede poslovnih lokalov še naprej uveljavijo in sicer s pristavkom »dokler se ne uredi v državi socialne in gospodarske razmere«. Kaj mislijo ti gospodje oziroma dame pod ureditvijo socialnih in gospodarskih razmer, ne vedo povedati. Nasprotno pa znači odprava stanovanjskih omejitev ravno ureditev gospodarskih in socialnih razmer v smislu ob-

stoječega gospodarskega reda. Vse vojne omejitve zasebnega gospodarstva so že odpravljene, zlasti tudi vojne omejitve trgovine. Ali hočejo nekaterniki — velika večina slovenskih trgovcev in sicer inteligentni del, se je izrekel za odpravo vseh vseh stanovanjskih omejitev že lansko leto, da se uveljavi prisilni gospodarski princip zopet v trgovini in pa v produkciji sploh? Največja nesmisel je ravno neodpovedljivost lokalov in stanovanj, ker preprečuje pomotno in individualnim interesom odgovarjajočo razdelitev lokalov in stanovanj. Marsikak trgovec bi želel izpremeniti svoj lokal in dobiti drugega, ki mu bolj odgovarja bodisi po legi, bodisi po obsegu in tudi na ceni. Nekaterniki izmed ljubljanskih trgovcev pa hočejo, da so slučajne in pod pritiskom vojne nastale razmere v kvar najemnikov lokalov in hišnim lastnikom za vedno petrificirajo. Ali vedo, da s tem podkupujejo gospodarsko načelo, ki je pogoj njih eksistence, to je svobodne trgovine in da zagovarjajo načelo gospodarskega komunizma in ne le maksimalne cene ter odpravo svobodne konkurence. Treba je, da se ustanove normalne razmere v vsem gospodarstvu in se odpravijo povsod izrastki vojnih razmer. Dokler ne bo odpravljena stanovanjska zaščita, toliko časa ni misliti, da bi se stavbna delavnost pojavila na normalen način in toliko časa, dokler tega ne bo, bo trpela predvsem tudi trgovina in obrt, ki danes ravno vsled desetletnega zastoja v stavbarstvu hira in propada. Ekonomska kriza ima vzrok v veliki meri ravno v stanovanjski zaščiti, do katerega spoznanja so prišli že vsi trezni narodni gospodarji. Nemška država je celo v najhujši gospodarski depresiji določila že lansko leto glede najemnin zlato pariteto in bo s 1. aprilom 1926 odpravila sploh vsako zaščito stanovanj in lokalov in to vsled tega, da se odpravi propad trgovine, obrti in industrije. Pri popolni odpravi stanovanjske zaščite bodo izregulirane najemnine potom svobodne konkurence in se bodo najemnine prilagodile plačilni zmožnosti najemnikov, česar pa s prisilnimi naredbami nikoli ni mogoče doseči. Invazije inozemskih trgovcev, če so poslovni lokali brez omejitve, se je ravno toliko bati kot danes, ker na kapitalu močna tuja trgovina lahko tudi postavi nova skladišča in more škodovati domači trgovini le z nižjimi cenami, ki jih pa določujejo tujezemski produkcijski stroški, ne pa tuzemske najemnine. Tozadevno sklicevanje malega dela ljubljanskih »trgovcev«-najemnikov je naravnost dokaz, kako nič ne umevajo dotičniki gospodarskih zakonov. Razlika med malim in velikim trgovcem in obrtnikom glede poslovnih prostorov sploh ne more prihajati v poštev, ker ima mali trgovec pač manjše prostore kot veliki in se ravna najemnina vedno tudi pri svobodni konkurenci po velikosti lokalov, tako da mali trgovec z najemnino ni sorazmerno več prizadet kot veliki.

V splošnem socialnem interesu je torej, da se odpravi sploh vsaka zaščita lokalov in stanovanj ter se upostavi svobodno lastnino hiš, ker bodo sicer stare hiše propadle, oziroma se bo nabralo toliko zaostankov na vzdrževanih stroških, da bo enkrat treba zidati nebroj novih stavb, ker bo uničenih toliko starih, oziroma bodo morali že vsled leta in leta nabirajočih se zaostankov za popravila dvigniti najemnine samo zato, da se bodo propadle hiše mogle popraviti do neznosne višine. Ali je znan »trgovcem«-najemnikom odprt konto, na katerega se leta in leta ne plačujejo obresti in posledice takega konta? Vprašanje je le, če se upostavi obstoječemu gospodarstvenemu redu odgovarjajoči sistem svobodnega razpolaganja s hišno lastnino, ali pa se uvede prisilno gospodarstvo v

vseh panogah, predvsem tudi seveda v trgovini in obrti, pa tudi v kmetijski produkciji. Kdor hoče slednje, naj jasno in točno to pove, slepomišenja pa je treba vendar za vselej opustiti.

Dimnikarska dela v Ljubljani.

Na neštete naše pritožbe in osebna posredovanja je ministrstvo trgovine in industrije, oddelek v Ljubljani, končno razveljavil dosedanje rajoniranje mesta Ljubljane na 10 ometalnih okrajev ter jo razdelil samo na dva ometalna okraja. — V ta namen je izdal ta oddelek dne 18. marca t. l. pod št. 299 sledeči odlok:

Na podstavi § 42, odst. 4, obrtnega reda se z dnem 1. aprila 1925 ukine turadni odlok z dne 30. decembra 1921, št. 8874/21, s katerim se je za mesto Ljubljana ustanovilo 10 ometalnih okrajev ter se z veljavnostjo izza 1. aprila 1925 do preklica razdeli Ljubljana na 2 ometalna okraja in sicer tako, da tvori v bodoče prvih pet (I.—V.) dosedanjih okrajev en ometalni okraj ter ostalih dosedanjih pet (VI.—X.) okrajev drugi ometalni okraj.

Meja med obema novima ometalnima okrajema teče sledeče:

Od najzapadnejše točke na meji med Ljubljano in Spodnjo Šiško po tej meji do Gosposvetske ceste, po Gosposvetski cesti do Dunajske ceste, po Dunajski cesti do Prešernove ulice, po tej ulici preko Marijinega trga do Ljubljanice, ob Ljubljanici do Zmajevega mostu, preko tega mostu po Kopitarjevi ulici do Poljanske ceste, po tej cesti do Zrinjskega ceste, po Zrinjskega cesti in Streliški ulici do Gruberjevega prekopa, ob njegovem bregu do Karlovskega mostu, preko tega mostu na severno točko hiše št. 2 v Hradeckega vasi in od tu v zračni črti preko najsevernejšega dela vojaškega strelišča do mestne meje.

Ozemlje mesta Ljubljane, ležeče južno od označene meje tvori v bodoče I. ometalni okraj in ozemlje severno te meje II. ometalni okraj.

Izvemši slučaje nujne potrebe smejo izvrševati dimnikarska dela v I. ometalnem okraju izključno dimnikarji Josipa Vrhoveca dediči, Luka Šetina, Ivan Šauer, Ivana Blažiča dediči ter Josip Spitzer; v II. ometalnem okraju pa izključno dimnikarji Anton Rogel, Ivan Kernc, Emerika Štridla vdova, Vaclav Rogel ter Adolf Fritz.

Proti predstojecemu odloku ima pokrajinska zadruga dimnikarjev za Slovenijo v Ljubljani pravico priziva na ministrstvo trgovine in industrije, ki bi ga bilo vložiti tekom štirih tednov od dneva nadalje, ki sledi dostavitvi pri oddelku ministrstva trgovine in industrije v Ljubljani.

Morebitni priziv pa bi ne imel nikakoršne odločilne moči.

Mestni magistrat se vabi, da ta odlok na običajni način javno razglasi ter o njem obvesti vse v poštev prihajajoče dimnikarske mojstre. V javnem razglasu je navesti natančno bivališče posameznih dimnikarjev.

Pripominja se, da se obvesti o tem odloku rečena zadruga po tukajšnjem uradu.

Hišni posestniki imajo sedaj v vsakem okraju na izbiro pet dimnikarskih mojstrov, ki si jih naj po svoje izberejo ali pa pridrže dosedanjega mojstra, če spada v njegov okraj in če je bil posestnik z njim zadovoljen. Veliko dela in truda nas je stalo, da smo dosegli zopet ta uspeh.

Trboveljski premog, drva, koks, angleški premog, šlezjske brikete dobavlja „ILIRIJA“, LJUBLJANA

Kralja Petra trg 8. Telefon 220.

Plačilo tudi na obroke.

Ljubljanski hišni posestniki se ponovno pozivljajo, da plačajo članarino za leto 1925 in sicer v kolikor mogoče visokem znesku, ker sedaj nujno rabimo denar v pokritje tekočih stroškov. Tudi prostovoljni prispevki bi bili za našo delo zelo potrebni. Vsak posameznik mora za organizacijo nekaj žrtvovati. V eni prihodnjih številkih bomo prinesli ves novi stanovanjski zakon, ki bode drugače v prodaji stal toliko, kolikor stane »Naš Dom« celo leto.

Soba za društveno pisarno. Če bi zamogel kak ljubljanski posestnik vsaj začasno prepustiti eno primerno sobo za pisarno, naj nam to takoj sporoči.

Stanovanjsko vprašanje v Nemčiji.

Kakor v Avstriji, tako se je tudi v Nemčiji vlada odločila, da se stanovanjsko in najemninsko vprašanje s prisilnimi naredbami likvidira kot ostanek minulih vojnih razmer.

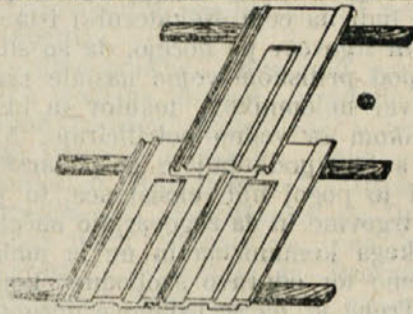
Wolfova agencija javlja: Dr. Braun, minister za socialno politiko, bode v fi-

nančnem odboru imel govor, v katerem poleg drugega konstatira, da se je delo povzdignilo na predvojno višino, da so zaslužki znatno poskočili in drže korak s splošnimi cenami in da se mora vsled tega pristopiti k likvidaciji prisilnih naredb glede stanovanj in zakupnih cen. Pri tem pa omenim, da se najemnine za vse sloje, torej tudi za državne uradnike od 1. okt. 1924 plačujejo v polni zlati pariteti.

Kako pa pri nas? Da, tudi pri nas so se zaslužki delavcev visoko povzdignili, tako da jih vsaj hišni gospodarji ne morejo zmagovati; razne takse so nezaslišane; skoro vsi stanovi lepo zaslužijo, toda več-

noma lahko prisluženi denar se ravno tako lahkomišlno tudi zapravlja. V Ljubljani vsaj se od dne do dne huje polnijo razna zabavališča, kino podjetja, iz katerih se vsipljejo obiskovalci kar v procesijah; tu se na plesih šopirijo v dragih toaletah tudi že priletne soproge, dočim moške tarnajo črez draga stanovanja. Denarja dovolj za vse, samo z stanovanje ne.

Vse to naj si minister za soc. politiko in njegovi organi ogledajo, pa se utegnejo prepričati, da v mnogih slučajih ni potrebna stanovanjska zaščita, temveč sodna kuratela.

Miklošičeva cesta št. 13

Najcenejše strešno kritje!

Združene opekarne, d. d. v Ljubljani

prej VIDIC-KNEZ, tovarne na Viču in na Brdu,

nudijo v poljubni množini, takoj dobavno, najboljše preizkušene modele strešnikov, z eno ali dvema zarezama, kakor tudi bobrovcev (biber) in

zidno opeko

Na željo se pošljeta takoj popis in ponudba!

Telefon interurb. št. 733.

Tehn. ing.

dr. Miroslav Kasal

oblastveno poverjeni stavbeni inženir in mestni stavbenik.

Stavbeno podjetje in tehniška pisarna za visoke stavbe, arhitekturo, vodne, betonske in železobetonske zgradbe.

Ljubljana, Na Mirju. Projektiranje ter izvršitev vseh stavb po najkulantnejših pogojih.

Vsem cenjenim hišnim posestnikom v Mariboru in okolici se najljudneje priporoča

Ferdinand Ferš

pokrivaški mojster

STUDENCI pri MARIBORU, Cankarjeva ulica 9.

za vsa popravila opekinih, škrljnatih in lepenkinih streh.

Proračuni gratis.

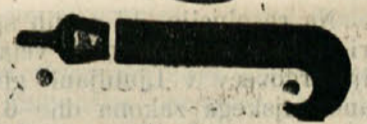
Konkurenčne cene.

Točna in solidna postrežba.

V vseh špecerijskih trgovinah se dobi

JOHAN

najboljši pridelatek hrani!

Renomirana tvrdka

JOSIP JUG

pleskar in ličar

v Ljubljani,

Rimska cesta št. 16

se priporoča gg. hišnim posestnikom za vsa v to stroko spadajoča dela, katera izvrši po zmerni ceni in v najkrajšem času.

Oddelek za sobo- in črkoslikarstvo: Moste-Ljubljana, Zaloška cesta št. 67.

Lovro Pičman

Stavbeno in galanterijsko kleparstvo, kritje lesno-cementnih streh, prevzemajo se vsa v to stroko spadajoča dela koncesionirano vodovodno inštalacijsko podjetje, izvrševanje vsakovrstnih toplih kopalnih naprav. Napeljava strelovodov.

Ljubljana
Streliška ulica 29

Telefon št. 911.

Kavarna in gostilna

„LEON“

Ljubljana, Kolodvorska št. 29

se priporoča zlasti potnikom z dežele, ki prihajajo s prvim vlakom, oziroma odhajajo z večernim vlakom osobito lovcem in hribolazcem. — Izvrstna vina. — Izborna kuhinja. Prijetna zabava. Točna postrežba. Zmerne cene. Z velespoštovanjem

Fani in Leon Pogačnik

Vodovodni instalater,

klepar in krovec

zaloga škrlc (strešnikov)

Teodor Korn

Ljubljana

Polljanska cesta številka 8

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Dunajska cesta (v lastni palači)

Ustanovljena 1900

Delniška glavica in rezervni zakladi okrog Din 60,000.000.

Čekovni rač. št. 10.509. — Brzjav. naslov: Banka Ljubljana. — Telef. št. 261, 413, 502, 503, 504.

Se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle.

Podružnice: Brežice, Celje, Črnomelj, Gorica, Kranj, Maribor, Metković, Novi sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst, ter agencija Logatec.